

PRÍSLOVIA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							

KAPITOLA 1

- P**říslaví Šalomouna syna Davidova, krále Izraelského,
- ² Ku poznání moudrosti a cvičení, k vyrozumívání řečem rozumnosti,
- ³ K dosažení vycvičení v opatrnosti, spravedlnosti, soudu a toho, což pravého jest,
- ⁴ Aby dána byla hloupým důmyslnost, mládenečku umění a prozřetelnost.
- ⁵ Když poslouchati bude moudrý, přibude mu umění, a rozumný bude vtipnější,
- ⁶ K srozumění podobenství, a výmluvnosti řeči moudrých a pohádkám jejich.
- ⁷ Bázeň Hospodinova jest počátek umění, moudrostí a cvičením pohrdají blázni.
- ⁸ Poslouchej, synu můj, cvičení otce svého, a neopouštěj naučení matky své.
- ⁹ Neboť to přidá příjemnosti hlavě tvé, a bude zlatým řetězem hrdlu tvému.
- ¹⁰ Synu můj, jestliže by tě namlouvali hříšníci, nepřivoluj.
- ¹¹ Jestliže by řekli: Pod' s námi, úklady čiňme krvi, skryjeme se proti nevinnému bez ostýchání se;
- ¹² Sehlíme je jako hrob za živa, a v cele jako ty, jenž sstupují do jámy;
- ¹³ Všelijakého drahého zboží dosáhneme, naplníme domy své loupeží;
- ¹⁴ Vrz los svůj mezi nás, měšec jeden budeme mít všickni:
- ¹⁵ Synu můj, nevycházej na cestu s nimi, zdrž nohu svou od stezky jejich;
- ¹⁶ Nebo nohy jejich ke zlému běží, a pospíchají k vylévání krve.
- ¹⁷ Jistě, že jakož nadarmo roztažena bývá síť před očima jakéhokoli ptactva,
- ¹⁸ Tak tito proti krvi své ukládají, skrývají se proti dušem svým.
- ¹⁹ Takovět' jsou cesty každého dychtícího po zisku, duši pána svého uchvacuje.
- ²⁰ Moudrost vně volá, na ulicích vydává hlas svůj.
- ²¹ V největším hluku volá, u vrat brány, v městě, a výmluvnosti své vypravuje, řka:
- ²² Až dokud hloupí milovati budete hloupost, a posměvači posměch sobě libovati, a blázni nenáviděti umění?
- ²³ Obratěž se k domlouvání mému. Hle, vynáším vám ducha svého, a v známost vám uvodím slova svá.
- ²⁴ Poněvadž jsem volala, a odpírali jste; vztahovala jsem ruku svou, a nebyl, kdo by pozoroval,
- ²⁵ Anobrž strhli jste se všeliké rady mé, a trestání mého jste neoblíbili:
- ²⁶ Pročež i já v bídě vaší smáti se budu, posmívati se budu, když přijde to, čehož se bojíte,

- ²⁷ Když přijde jako hrozné zpuštění to, čehož se bojíte, a bída vaše jako bouře nastane, když přijde na vás trápení a ssoužení.
- ²⁸ Tehdy volati budou ke mně, a nevyslyším; ráno hledati mne budou, a nenaleznou mne.
- ²⁹ Proto že nenáviděli umění, a bázně Hospodinovy nevyvolili,
- ³⁰ Aniž povolili radě mé, ale pohrdali všelikým domlouváním mým.
- ³¹ Protož jísti budou ovoce skutků svých, a radami svými nasyceni budou.
- ³² Nebo pokoj hloupých zmorduje je, a štěstí bláznů zahubí je.
- ³³ Ale kdož mne poslouchá, bydliti bude bezpečně, pokoj maje před strachem zlých věcí.

KAPITOLA 2

- S**ynu můj, přijmeš-li slova má, a přikázání má schováš-li u sebe;
- ² Nastavíš-li moudrosti ucha svého, a nakloníš-li srdce svého k opatrnosti;
- ³ Ovšem, jestliže na rozumnost zavoláš, a na opatrnost zvoláš-li;
- ⁴ Budeš-li jí hledati jako stříbra, a jako pokladů pilně vyhledávati jí;
- ⁵ Tehdy porozumíš bázni Hospodinově, a známosti Boží nabudeš;
- ⁶ Nebo Hospodin dává moudrost, z úst jeho umění a opatrnost.
- ⁷ Chová upřímy dlohověkosti, pavézou jest chodícím v sprostnosti,
- ⁸ Ostříhaje stezek soudu; on cesty svatých svých ostříhá.
- ⁹ Tehdy porozumíš spravedlnosti a soudu, a upřímosti i všeliké cestě dobré,
- ¹⁰ Když vejde moudrost v srdce tvé, a umění duši tvé se zalíbí.
- ¹¹ Prozřetelnost ostříhati bude tebe, a opatrnost zachová tě,
- ¹² Vysvobozujíc tě od cesty zlé, a od lidí mluvících věci převrácené,
- ¹³ Kteříž opouštějí stezky přímé, aby chodili po cestách tmavých,
- ¹⁴ Kteříž se veselí ze zlého činění, plésají v převrácenostech nejhorších,
- ¹⁵ Jejichž stezky křivolaké jsou, anobrž zmotaní jsou na cestách svých;
- ¹⁶ Vysvobozujíc tě i od ženy postranní, od cizí, kteráž řečmi svými lahodí,
- ¹⁷ Kteráž opouští vůdce mladosti své, a na smlouvu Boha svého se zapomíná;
- ¹⁸ K smrti se zajisté nachyluje dům její, a k mrtvým stezky její;
- ¹⁹ Kteřížkoli vcházejí k ní, nenavracují se zase, aniž trefují na cestu života;
- ²⁰ Abys chodil po cestě dobrých, a stezek spravedlivých abys ostříhal.
- ²¹ Nebo upřími bydliti budou v zemi, a pobožní zůstanou v ní;
- ²² Bezbožní pak z země vyťati budou, a přestupníci vykořenění budou z ní.

KAPITOLA 3

- S**ynu můj, na učení mé nezapomínej, ale přikázání mých nechat' ostříhá srdce tvé.
- ² Dlouhosti zajisté dnů, i let života i pokoje přidadí tobě.
- ³ Milosrdenství a pravda nechť neopouštějí tě, přivaž je k hrdlu svému, napiš je na tabuli srdce svého,
- ⁴ A nalezneš milost a prospěch výborný před Bohem i lidmi.
- ⁵ Doufej v Hospodina celým srdcem svým, na rozumnost pak svou neopolehej.
- ⁶ Na všech cestách svých snažuj se jej poznávati, a onť spravovati bude stezky tvé.

- ⁷ Nebývej moudrý sám u sebe; boj se Hospodina, a odstup od zlého.
- ⁸ Toť bude zdraví životu tvému, a rozvlažení kostem tvým.
- ⁹ Cti Hospodina z statku svého, a z nejpřednějších věcí všech úrod svých,
- ¹⁰ A naplněny budou stodoly tvé hojností, a presové tvoji mstem oplývati budou.
- ¹¹ Kázně Hospodinovy, synu můj, nezamítej, aniž sobě oškliv domlouvání jeho.
- ¹² Nebo kohož miluje Hospodin, tresce, a to jako otec syna, ježž libuje.
- ¹³ Blahoslavený člověk nalézající moudrost, a člověk vynášející opatrnost.
- ¹⁴ Lépeť jest zajisté těžeti jí, nežli těžeti stříbrem, anobrž nad výborné zlato užitek její.
- ¹⁵ Dražší jest než drahé kamení, a všechny nejžádostivější věci tvé nevrovnají se jí.
- ¹⁶ Dlouhost dnů v pravici její, a v levici její bohatství a sláva.
- ¹⁷ Cesty její cesty utěšené, a všechny stezky její pokojné.
- ¹⁸ Stromem života jest těm, kteříž jí dosahují, a kteříž ji mají, blahoslavení jsou.
- ¹⁹ Hospodin moudrostí založil zemi, utvrdil nebesa opatrností.
- ²⁰ Uměním jeho propasti protrhují se, a oblakové vydávají rosu.
- ²¹ Synu můj, necht' neodcházejí ty věci od očí tvých, ostříhej zdravého naučení a prozřetelnosti.
- ²² I budeť to životem duši tvé, a ozdobou hrdlu tvému.
- ²³ Tehdy choditi budeš bezpečně cestou svou, a v nohu svou neurazíš se.
- ²⁴ Když lehneš, nebudeš se strašiti, ale odpočívati budeš, a bude libý sen tvůj.
- ²⁵ Nelekneš se strachu náhlého, ani zpuštění bezbožníků, když přijde.
- ²⁶ Nebo Hospodin bude doufání tvé, a ostříhati bude nohy tvé, abys nebyl lapen.
- ²⁷ Nezadržuj dobrodiní potřebujícím, když s to býti můžeš, abys je činil.
- ²⁸ Neříkej bližnímu svému: Odejdi, potom navrať se, a zítřat' dám, maje to u sebe.
- ²⁹ Neukládej proti bližnímu svému zlého, kterýž s tebou důvěrně bydlí.
- ³⁰ Nevad' se s člověkem bez příčiny, jestližeť neučinil zlého.
- ³¹ Nechtěj záviděti muži dráči, aniž zvoluj které cesty jeho.
- ³² Nebo ohavností jest Hospodinu převrácenec, ale s upřímymi tajemství jeho.
- ³³ Zlořečení Hospodinovo jest v domě bezbožníka, ale příbytku spravedlivých žehná:
- ³⁴ Poněvadž posměvačům on se posmívá, pokorným pak dává milost.
- ³⁵ Slávu moudří dědičně obdrží, ale blázny hubí pohanění.

KAPITOLA 4

Poslouchejte, synové, učení otcova, a pozorujte, abyste poznali rozumnost.

- ² Nebo naučení dobré dávám vám, neopouštějtež zákona mého.
- ³ Když jsem byl syn u otce svého mladičký, a jediný při matce své,
- ⁴ On vyučoval mne a říkal mi: Ať se chopí výmluvností mých srdce tvé, ostříhej přikázání mých, a živ budeš.
- ⁵ Nabud' moudrosti, nabud' rozumnosti; nezapomínej, ani se uchyluj od řečí úst mých.
- ⁶ Neopouštějž jí, a bude tě ostříhati; miluj ji, a zachová tě.
- ⁷ Předně moudrosti, moudrosti nabývej, a za všechno jmění své zjednej rozumnost.
- ⁸ Vyvyšuj ji, a zvýšit' tě; poctí tě, když ji přijmeš.
- ⁹ Přidá hlavě tvé příjemnosti, korunou krásnou obdaří tě.

- 10 Slyš, synu můj, a přijmi řeči mé, a tak rozmnoží se léta života tvého.
- 11 Cestě moudrosti učím tě, vedu tě stezkami přímými.
- 12 Když choditi budeš, nebude ssoužen krok tvůj, a poběhneš-li, neustrčíš se.
- 13 Chopiž se učení, nepouštěj, ostříhej ho, nebo ono jest život tvůj.
- 14 Na stezku bezbožných nevcházej, a nekrácej cestou zlostníků.
- 15 Opust' ji, nechod' po ní, uchyl se od ní, a pomiň jí.
- 16 Neboť nespí, leč zlost provedou; anobř zahánín bývá sen jejich, dokudž ku pádu nepřivodí,
- 17 Proto že jedí chléb bezbožnosti, a víno loupeží pijí.
- 18 Ale stezka spravedlivých jako světlo jasné, kteréž rozmáhá se, a svítí až do pravého dne.
- 19 Cesta pak bezbožných jako mrákota; nevědí, na čem se ustrčiti mohou.
- 20 Synu můj, slov mých pozoruj, k řečem mým nakloň ucha svého.
- 21 Nechať neodcházejí od očí tvých, ostříhej jich u prostřed srdce svého.
- 22 Nebo životem jsou těm, kteříž je nalézají, i všemu tělu jejich lékařstvím.
- 23 Předě vším, čehož se stříci sluší, ostříhej srdce svého, nebo z něho pochází život.
- 24 Odlož od sebe převrácenost úst, a zlost rtů vzdal od sebe.
- 25 Oči tvé ať k dobrým věcem patří, a víčka tvá ať přímě hledí před tebou.
- 26 Zvaž stezku noh svých, a všechny cesty tvé ať jsou spraveny.
- 27 Neuchyluj se na pravo ani na levo, odvrát' nohu svou od zlého.

KAPITOLA 5

- S**ynů můj, pozoruj moudrosti mé, k opatrnosti mé nakloň ucha svého,
- 2 Abys ostříhal prozřetelnosti, a rtové tvoji šetřili umění.
- 3 Nebo rtové cizí ženy strdí tekou, a měkčejší nad olej ústa její.
- 4 Poslední pak věci její hořké jsou jako pelyněk, ostré jako meč na obě straně ostrý.
- 5 Nohy její sstupují k smrti, krokové její hrob uchvacují.
- 6 Stezku života snad bys zvažiti chtěl? Vrtkét jsou cesty její, neseznáš.
- 7 Protož, synové, poslechněte mne, a neodstupujte od řečí úst mých.
- 8 Vzdal od ní cestu svou, a nepřibližuj se ke dveřím domu jejího,
- 9 Abys snad nedal jiným slávy své, a let svých ukrutnému,
- 10 Aby se nenasytili cizí úsilím tvým, a práce tvá nezůstala v domě cizím.
- 11 I řval bys naposledy, když bys zhubil tělo své a čerstvost svou,
- 12 A řekl bys: Jak jsem nenáviděl cvičení, a domlouváním pohrdalo srdce mé,
- 13 A neposlouchal jsem hlasu vyučujících mne, a k učitelům svým nenaklonil jsem ucha svého!
- 14 O málo, že jsem nevlezl ve všecko zlé u prostřed shromáždění a zástupu.
- 15 Pí vodu z čisterny své, a prameny z prostředku vrchoviště svého.
- 16 Necht' se rozlévají studnice tvé ven, a potůčkové vod na ulice.
- 17 Měj je sám sobě, a ne cizí s tebou.
- 18 Budiž požehnaný pramen tvůj, a vesel se z manželky mladosti své.
- 19 Laně milostné a srny utěšené; prsy její ať tě opojují všelikého času, v milování jejím

kochej se ustavičně.

²⁰ Nebo proč bys se kochal, synu můj, v cizí, a objímal život postranní,

²¹ Poněvadž před očima Hospodinovýmá jsou cesty člověka, a on všechny stezky jeho váží?

²² Nepravosti vlastní jímají bezbožníka takového, a v provazích hříchu svého uvážne.

²³ Takovýť umře, proto že nepřijímal cvičení, a ve množství bláznovství svého blouditi bude.

KAPITOLA 6

Synů můj, slíbil-lis za přítele svého, podal-lis cizímu ruky své,

² Zapleten jsi slovy úst svých, jat jsi řečmi úst svých.

³ Učiniž tedy toto, synu můj, a vyprost' se, poněvadžs se dostal v ruku přítele svého. Jdi, pokař se, a probud' přítele svého.

⁴ Nedej usnouti očím svým, a zdřímati víčkám svým.

⁵ Vydři se jako srna z ruky, a jako pták z ruky čižebníka.

⁶ Jdi k mravenci, lenochu, shlédni cesty jeho, a nabud' moudrosti.

⁷ Kterýž nemaje vůdce, ani správce, ani pána,

⁸ Připravuje v létě pokrm svůj, shromažďuje ve žni potravu svou.

⁹ Dokudž lenochu ležeti budeš? Skoro-liž vstaneš ze sna svého?

¹⁰ Maličko pospíš, maličko zdřímeš, maličko složíš ruce, abys poležel,

¹¹ V tom přijde jako pocestný chudoba tvá, a nouze tvá jako muž zbrojný.

¹² Člověk nešlechtný, muž nepravý chodí v převrácenosti úst.

¹³ Mhourá očima svýma, mluví nohama svýma, ukazuje prsty svými.

¹⁴ Převrácenost všeliká jest v srdci jeho, smýšlí zlé všelikého času, sváry rozsívá.

¹⁵ A protož v náhle přijde bída jeho, rychle setřín bude, a nebudeť uléčení.

¹⁶ Těchto šesti věcí nenávidí Hospodin, a sedmá ohavností jest duši jeho:

¹⁷ Očí vysokých, jazyka lživého, a rukou vylévajících krev nevinnou,

¹⁸ Srdce, kteréž ukládá myšlení nepravá, noh kvapných běžeti ke zlému,

¹⁹ Svědka lživého, mluvícího lež, a toho, jenž rozsívá různice mezi bratřími.

²⁰ Ostříhejž, synu můj, přikázání otce svého, a neopouštěj naučení matky své.

²¹ Přivazuj je k srdci svému ustavičně, a k hrdlu svému je připínej.

²² Kamžkoli půjdeš, ono tě zprovodí, když spáti budeš, bude tě ostříhati, a když procítíš, bude s tebou rozmlouvati,

²³ (Nebo přikázání jest svíce, a naučení světlo, a cesta života jsou domlouvání vyučující),

²⁴ Aby tě ostříhalo od ženy zlé, od úlisnosti jazyka ženy cizí.

²⁵ Nežádejž krásy její v srdci svém, a nechať tě nejímá víčky svými.

²⁶ Nebo příčinou ženy cizoložné zchudl bys až do kusu chleba, anobrž žena cizoložná drahou duši ulovuje.

²⁷ Může-liž kdo skrýti oheň v klíně svém, aby roucho jeho se nepropálilo?

²⁸ Může-liž kdo choditi po uhlí řeřavém, aby nohy jeho se neopálily?

²⁹ Tak kdož vchází k ženě bližního svého, nebudeť bez viny, kdož by se jí koli dotkl.

³⁰ Neuvozují potupy na zloděje, jestliže by ukradl, aby nasýtil život svůj, když lačný,

³¹ Ač postižen jsa, navracuje to sedmernásobně, vším statkem domu svého nahraňuje:

- ³² Ale cizoložící s ženou blázen jest; kdož hubí duši svou, tent' to činí;
³³ Trápení a lehкости dochází, a útržka jeho nebývá shlazená.
³⁴ Nebo zůřivý jest hněv muže, a neodpouštít' v den pomsty.
³⁵ Neohlídá se na žádnou záplatu, aniž přijímá, by i množství darů dával.

KAPITOLA 7

Synu můj, ostříhej řečí svých, a přikázání má schovej u sebe.

- ² Ostříhej přikázání svých, a živ budeš, a naučení mého jako zřítelnice očí svých.
³ Přivaž je na prsty své, napiš je na tabuli srdce svého.
⁴ Rci moudrosti: Sestra má jsi ty, a rozumnost přítelkyní jmenuj,
⁵ Aby tě ostříhala od ženy cizí, od postranní, jenž řečmi svými lahodí.
⁶ Nebo z okna domu svého okénkem vyhlédaje,
⁷ Viděl jsem mezi hloupými, spatřil jsem mezi mládeží mládence bláznivého.
⁸ Kterýž šel po ulici vedlé úhlu jejího, a cestou k domu jejímu krácel,
⁹ V soumrak, u večer dne, ve tmách nočních a v mrákotě.
¹⁰ A aj, žena potkala ho v ozdobě nevěstčí a chytrého srdce,
¹¹ Štěbetná a opovážlivá, v domě jejím nezůstávají nohy její,
¹² Jednak vně, jednak na ulici u každého úhlu úklady činící.
¹³ I chopila jej, a políbila ho, a opovrhši stud, řekla jemu:
¹⁴ Oběti pokojné jsou u mne, dnes splnila jsem slib svůj.
¹⁵ Protož vyšla jsem vstříc tobě, abych pilně hledala tváři tvé, i našla jsem tě.
¹⁶ Koberci jsem obestřela lůžke své, s řezbami a prostěradly Egyptskými,
¹⁷ Vykadila jsem pokojík svůj mirrou a aloe a skořicí.
¹⁸ Pod', opojíme se milostí až do jitra, obveselíme se v milosti.
¹⁹ Nebo není muže doma, odšel na cestu dalekou.
²⁰ Pytlík peněz vzal s sebou, v jistý den vrátí se do domu svého.
²¹ I naklonila ho mnohými řečmi svými, a lahodností rtů svých přinutila jej.
²² Šel za ní hned, jako vůl k zabití chodívá, a jako blázen v pouta, jimiž by trestán byl.
²³ Dokudž nepronikla střela jater jeho, pospíchal jako pták k osídlu, nevěda, že ono bezživotí jeho jest.
²⁴ Protož nyní, synové, slyšte mne, a pozorujte řečí úst svých.
²⁵ Neuchyluj se k cestám jejím srdce tvé, aniž se toulej po stezkách jejích.
²⁶ Nebo mnohé zranivši, porazila, a silní všickni zmordováni jsou od ní.
²⁷ Cesty pekelné dům její, vedoucí do skrýší smrti.

KAPITOLA 8

Zdaliž moudrost nevolá, a rozumnost nevydává hlasu svého?

- ² Na vrchu vysokých míst, u cesty, na rozcestí stojí,
³ U bran, kudy se chodí do města, a kudy se chodí dveřmi, volá, řkuci:
⁴ Na vásť, ó muži, volám, a hlas můj jest k synům lidským.
⁵ Poučte se hloupí opatrnosti, a blázni srozumějte srdcem.

- ⁶ Poslouchejtež, nebo znamenité věci mluvíti budu, a otevření rtů mých pouhou pravdu.
- ⁷ Jistě žeť pravdu zvěstují ústa má, a ohavností jest rtům mým bezbožnost.
- ⁸ Spravedlivé jsou všechny řeči úst mých, není v nich nic křivého ani převráceného.
- ⁹ Všecky pravé jsou rozumějícímu, a přímé těm, kteříž nalézají umění.
- ¹⁰ Přijmětež cvičení mé raději než stříbro, a umění raději než zlato nejvýbornější.
- ¹¹ Nebo lepší jest moudrost než drahé kamení, tak že jakékoli věci žádostivé vrovhati se jí nemohou.
- ¹² Já moudrost bydlím s opatrností, a umění pravé prozřetelnosti přítomné mám.
- ¹³ Bázeň Hospodinova jest v nenávisti míti zlé, pýchy a vysokomyslnosti, i cesty zlé a úst převrácených nenávidím.
- ¹⁴ Má jest rada i šťastný prospěch, jáť jsem rozumnost, a má jest síla.
- ¹⁵ Skrze mne králové kralují, a knížata ustanovují věci spravedlivé.
- ¹⁶ Skrze mne knížata panují, páni i všickni soudcové zemští.
- ¹⁷ Já milující mne miluji, a kteříž mne pilně hledají, nalézají mne.
- ¹⁸ Bohatství a sláva při mně jest, zboží trvanlivé i spravedlnost.
- ¹⁹ Lepší jest ovoce mé než nejlepší zlato, i než ryzí, a užitek můj než stříbro výborné.
- ²⁰ Stezkou spravedlnosti vodím, prostředkem stezek soudu,
- ²¹ Abych těm, kteříž mne milují, přidělila zboží věčné, a poklady jejich naplnila.
- ²² Hospodin měl mne při počátku cesty své, před skutky svými, přede všemi časy.
- ²³ Před věky ustanovena jsem, před počátkem, prvé než byla země.
- ²⁴ Když ještě nebylo propastí, zplozena jsem, když ještě nebylo studnic oplývajících vodami.
- ²⁵ Prvé než hory založeny byly, než byli pahrbkové, zplozena jsem;
- ²⁶ Ještě byl neučinil země a rovin, ani začátku prachu okršlku zemského.
- ²⁷ Když připravoval nebesa, byla jsem tu, když vyměřoval okrouhlost nad propastí;
- ²⁸ Když upevňoval oblaky u výsosti, když utvzoval studnice propastí;
- ²⁹ Když ukládal moři cíl jeho, a vodám, aby nepřestupovaly rozkázání jeho, když vyměřoval základy země:
- ³⁰ Tehdáž byla jsem od něho pěstována, a byla jsem jeho potěšení na každý den, anobrž hrám před ním každého času;
- ³¹ Hrám i na okršlku země jeho, a rozkoše mé s syny lidskými.
- ³² A tak tedy, synové, poslechněte mne, nebo blahoslavení jsou ostříhající cest mých.
- ³³ Poslouchejte cvičení, a nabuďte rozumu, a nerozpakujte se.
- ³⁴ Blahoslavený člověk, kterýž mne slýchá, bdě u dveří mých na každý den, šetře veřejí dveří mých.
- ³⁵ Nebo kdož mne nalézá, nalézá život, a dosahuje lásky od Hospodina.
- ³⁶ Ale kdož hřeší proti mně, ukruťství provodí nad duší svou; všickni, kteříž mne nenávidí, milují smrt.

KAPITOLA 9

Moudrost vystavěla dům svůj, vytesavši sloupů svých sedm.

² Zbila dobytek svůj, smísila víno své, stůl také svůj připravila.

³ A poslavši děvečky své, volá na vrchu nejvyšších míst v městě:

- ⁴ Kdožkoli jest hloupý, uchyl se sem. Až i bláznivým říká:
- ⁵ Podťe, jezte chléb můj, a píte víno, kteréž jsem smísila.
- ⁶ Opustťe hloupost a živi budťe, a chodťe cestou rozumnosti.
- ⁷ Kdo tresce posměvače, dochází hanby, a kdo přimlouvá bezbožnému, pohanění.
- ⁸ Nedomlouvej posměvači, aby tě nevzal v nenávist; přimlouvej moudrému, a bude tě milovati.
- ⁹ Učiň to moudrému, a bude moudřejší; pouč spravedlivého, a bude umělejší.
- ¹⁰ Počátek moudrosti jest bázeň Hospodinova, a umění svatých rozumnost.
- ¹¹ Nebo skrze mne rozmnoží se dnové tvoji, a přidánoť bude let života.
- ¹² Budeš-li moudrý, sobě moudrý budeš; pakli posměvač, sám vytrpíš.
- ¹³ Žena bláznivá štěbetná, nesmyslná, a nic neumí.
- ¹⁴ A sedí u dveří domu svého na stoličce, na místech vysokých v městě,
- ¹⁵ Aby volala jdoucích cestou, kteříž přímo jdou stezkami svými, řkuci:
- ¹⁶ Kdo jest hloupý, uchyl se sem. A bláznivému říká:
- ¹⁷ Voda kradená sladší jest, a chléb pokoutní chutnější.
- ¹⁸ Ale neví hlupec, že mrtví jsou tam, a v hlubokém hrobě ti, kterýchž pozvala.

KAPITOLA 10

Syn moudrý obveseluje otce, ale syn bláznivý zámutkem jest matce své.

- ² Neprospívají pokladové bezbožně nabytí, ale spravedlnost vytrhuje od smrti.
- ³ Nedopustí lačněti Hospodin duši spravedlivého, statek pak bezbožných rozptýlí.
- ⁴ K nouzi přivodí ruka lstivá, ruka pak pracovitých zbohacuje.
- ⁵ Kdo shromažďuje v létě, jest syn rozumný; kdož vyspává ve žni, jest syn, kterýž hanbu činí.
- ⁶ Požehnání jest nad hlavou spravedlivého, ale ústa bezbožných přikrývají ukrutnost.
- ⁷ Památka spravedlivého požehnaná, ale jméno bezbožných smrdí.
- ⁸ Moudré srdce přijímá příkázání, ale blázen od rtů svých padne.
- ⁹ Kdo chodí upřímě, chodí doufanlivě; kdož pak převrací cesty své, vyjeven bude.
- ¹⁰ Kdo mhourá okem, uvodí nesnáz; a kdož jest bláznivých rtů, padne.
- ¹¹ Pramen života jsou ústa spravedlivého, ale ústa bezbožných přikrývají ukrutnost.
- ¹² Nenávist vzbuzuje sváry, ale láska přikrývá všecka přestoupení.
- ¹³ Ve rtech rozumného nalézá se moudrost, ale kyj na hřbetě blázna.
- ¹⁴ Moudří skrývají umění, úst pak blázna blízké jest setření.
- ¹⁵ Zboží bohatého jest město pevné jeho, ale nouze jest chudých setření.
- ¹⁶ Práce spravedlivého jest k životu, nábytek pak bezbožných jest k hříchu.
- ¹⁷ Stezkou života jde, kdož přijímá trestání; ale kdož pohrdá domlouváním, bloudí.
- ¹⁸ Kdož přikrývá nenávist rty lživými, i kdož uvodí v lehkost, ten blázen jest.
- ¹⁹ Mnohé mluvení nebývá bez hříchu, kdož pak zdržuje rty své, opatrný jest.
- ²⁰ Stříbro výborné jest jazyk spravedlivého, ale srdce bezbožných za nic nestojí.
- ²¹ Rtové spravedlivého pasou mnohé, blázni pak pro bláznovství umírají.
- ²² Požehnání Hospodinovo zbohacuje, a to beze všeho trápení.
- ²³ Za žert jest bláznů činiti nešlechtnost, ale muž rozumný moudrosti se drží.

- 24 Čeho se bojí bezbožný, to přichází na něj; ale čehož žádají spravedliví, dává Bůh.
- 25 Jakož pomíjí vichřice, tak nestane bezbožníka, spravedlivý pak jest základ stálý.
- 26 Jako ocet zubům, a jako dým očima, tak jest lenivý těm, kteříž jej posílají.
- 27 Bázeň Hospodinova přidává dnů, léta pak bezbožných ukrácena bývají.
- 28 Očekávání spravedlivých jest potěšení, naděje pak bezbožných zahyne.
- 29 Silou jest upřímemu cesta Hospodinova, a strachem těm, kteříž činí nepravost.
- 30 Spravedlivý na věky se nepohne, bezbožní pak nebudou bydleti v zemi.
- 31 Ústa spravedlivého vynášejí moudrost, ale jazyk převrácený vyťat bude.
- 32 Rtové spravedlivého znají, což jest Bohu libého, ústa pak bezbožných převrácené věci.

KAPITOLA 11

Váha falešná ohavností jest Hospodinu, ale závaží pravé líbí se jemu.

- 2 Za pýchou přichází zahanbení, ale při pokorných jest moudrost.
- 3 Sprostnost upřímych vodí je, převrácenost pak přestupníků zatracuje je.
- 4 Neprospíváť bohatství v den hněvu, ale spravedlnost vytrhuje z smrti.
- 5 Spravedlnost upřímeho spravuje cestu jeho, ale pro bezbožnost svou padá bezbožný.
- 6 Spravedlnost upřímych vytrhuje je, ale přestupníci v zlosti zjímání bývají.
- 7 Když umírá člověk bezbožný, hyne naděje, i očekávání rekovských činů mizí.
- 8 Spravedlivý z úzkosti bývá vysvobozen, bezbožný pak přichází na místo jeho.
- 9 Pokrytec ústy kazí bližního svého, ale spravedliví uměním vytrženi bývají.
- 10 Z štěstí spravedlivých veselí se město, když pak hynou bezbožní, bývá prozpěvování.
- 11 Požehnáním spravedlivých zvýšeno bývá město, ústy pak bezbožných vyvráceno.
- 12 Pohrdá bližním svým blázen, ale muž rozumný mlčí.
- 13 Utrhač toulaje se, pronásí tajnost, věrný pak člověk tají věc.
- 14 Kdež není dostatečné rady, padá lid, ale spomožení jest ve množství rádců.
- 15 Velmi sobě škodí, kdož slibuje za cizího, ješto ten, kdož nenávidí rukojemství, bezpečen jest.
- 16 Žena šlechetná má čest, a ukrutní mají zboží.
- 17 Člověk účinný dobře činí životu svému, ale ukrutný kormoutí tělo své.
- 18 Bezbožný dělá dílo falešné, ale kdož rozsívá spravedlnost, má mzdu jistou.
- 19 Tak spravedlivý rozsívá k životu, a kdož následuje zlého, k smrti své.
- 20 Ohavností jsou Hospodinu převrácení srdcem, ale ctného obcování líbí se jemu.
- 21 Zlý, by sobě i na pomoc přivzal, neujde pomsty, símě pak spravedlivých uchází toho.
- 22 Zápona zlatá na pysku svině jest žena pěkná bez rozumu.
- 23 Žádost spravedlivých jest toliko dobrých věcí, ale očekávání bezbožných hněv.
- 24 Mnohý rozdává štědře, a však přibývá mu více; jiný skoupě drží nad slušnost, ale k chudobě.
- 25 Člověk štědrý bývá bohatší, a kdož svlažuje, také sám bude zavlažen.
- 26 Kdo zadržuje obilí, zlořečí mu lid; ale požehnání na hlavě toho, kdož je prodává.
- 27 Kdo pilně hledá dobrého, nalézá přízeň; kdož pak hledá zlého, potká jej.
- 28 Kdo doufá v bohatství své, ten spadne, ale spravedliví jako ratolest zkvetnou.

²⁹ Kdo kormoutí dům svůj, za dědictví bude míti vítr, a blázen sloužiti musí moudrému.

³⁰ Ovoce spravedlivého jest strom života, a kdož vyučuje duše, jest moudrý.

³¹ Aj, spravedlivému na zemi odplacováno bývá, čím více bezbožnému a hříšníku?

KAPITOLA 12

Kdo miluje cvičení, miluje umění; kdož pak nenávidí domlouvání, nemoudrý jest.

² Dobrý nalézá lásku u Hospodina, ale muže nešlechetného potupí Bůh.

³ Nebývá trvánlivý člověk v bezbožnosti, kořen pak spravedlivých nepohne se.

⁴ Žena statečná jest koruna muže svého, ale jako hnis v kostech jeho ta, kteráž k hanbě přivodí.

⁵ Myšlení spravedlivých jsou pravá, rady pak bezbožných lstivé.

⁶ Slova bezbožných úklady činí krvi, ústa pak spravedlivých vytrhují je.

⁷ Vyvrácení bývají bezbožní tak, aby jich nebylo, ale dům spravedlivých ostojí.

⁸ Podlé toho, jakž rozumný jest, chválen bývá muž, převráceného pak srdce bude v pohrdání.

⁹ Lepší jest nevzácný, kterýž má služebníka, nežli ten, kterýž sobě slavně počíná, a nemá chleba.

¹⁰ Pečuje spravedlivý o život hovádka svého, srdce pak bezbožných ukrutné jest.

¹¹ Kdo dělá zemi svou, nasycen bývá chlebem; ale kdož následuje zahalečů, blázen jest.

¹² Žádostiv jest bezbožný obrany proti zlému, ale kořen spravedlivých způsobuje ji.

¹³ Do přestoupení rtů zapletá se zlostník, ale spravedlivý vychází z ssoužení.

¹⁴ Z ovoce úst každý nasycen bude dobrým, a odplatu za skutky člověka dá jemu Bůh.

¹⁵ Cesta blázna přímá se zdá jemu, ale kdo poslouchá rady, moudrý jest.

¹⁶ Hněv blázna v tentýž den poznán bývá, ale opatrný hanbu skrývá.

¹⁷ Kdož mluví pravdu, ohlašuje spravedlnost, svědek pak falešný lest.

¹⁸ Někdo vynáší řeči podobné meči probodujícímu, ale jazyk moudrých jest lékařství.

¹⁹ Rtové pravdomluvní utvrzení budou na věky, ale na kratičko jazyk lživý.

²⁰ V srdci těch, kteříž zlé obmýšlejí, bývá lest, v těch pak, kteříž radí ku pokoji, veselí.

²¹ Nepotká spravedlivého žádná těžkost, bezbožní pak naplnění budou zlým.

²² Ohavností jsou Hospodinu rtové lživí, ale ti, jenž činí pravdu, líbí se jemu.

²³ Člověk opatrný tají umění, ale srdce bláznů vyvolává bláznovství.

²⁴ Ruka pracovitých panovati bude, lstivá pak musí dávatí plat.

²⁵ Starost v srdci člověka snižuje ji, ale věc dobrá obveseluje ji.

²⁶ Vzácnější jest nad bližního svého spravedlivý, cesta pak bezbožných svodí je.

²⁷ Nebude péci fortelný, což ulovil, ale člověk bedlivý statku drahého nabude.

²⁸ Na stezce spravedlnosti jest život, a cesta stezky její nesmrtelná jest.

KAPITOLA 13

Syn moudrý přijímá cvičení otcovo, ale posměvač neposlouchá domlouvání.

² Z ovoce úst každý jísti bude dobré, ale duše převrácených nátisky.

³ Kdo ostříhá úst svých, ostříhá duše své; kdo rozdírá rty své, setření na něj přijde.

- ⁴ Žádá, a nic nemá duše lenivého, duše pak pracovitých zbohatne.
- ⁵ Slova lživého nenávidí spravedlivý, bezbožníka pak v ošklivost uvede a zahanbuje.
- ⁶ Spravedlnost ostříhá přímě chodícího po cestě, bezbožnost pak vyvrací hříšníka.
- ⁷ Někdo bohatým se dělá, nemá nic: zase někdo dělá se chudým, má však statku mnoho.
- ⁸ Výplata života člověku jest bohatství jeho, ale chudý neslyší domlouvání.
- ⁹ Světlo spravedlivých rozsvětluje se, svíce pak bezbožných zhasne.
- ¹⁰ Samou toliko pýchou působí člověk svár, ale při těch, jenž užívají rady, jest moudrost.
- ¹¹ Statek zle dobytý umenšovati se bude, kdož pak shromažďuje rukou, přivěští ho.
- ¹² Očekávání dlouhé zemdlívá srdce, ale žádost splněná jest strom života.
- ¹³ Kdož pohrdá slovem Božím, sám sobě škodí; ale kdož se bojí přikázání, odplaceno mu bude.
- ¹⁴ Naučení moudrého jest pramen života, k vyhýbání se osídům smrti.
- ¹⁵ Rozum dobrý dává milost, cesta pak převrácených jest tvrdá.
- ¹⁶ Každý důmyslný dělá uměle, ale blázen rozprostírá bláznovství.
- ¹⁷ Posel bezbožný upadá v neštěstí, jednatel pak věrný jest lékařství.
- ¹⁸ Chudoba a lehkost potká toho, jenž se vytahuje z kázně; ale kdož ostříhá naučení, zveleben bude.
- ¹⁹ Žádost naplněná sladká jest duši, ale ohavnost jest bláznům odstoupiti od zlého.
- ²⁰ Kdo chodí s moudrými, bude moudrý; ale kdo tovaryší s bláznem, setřín bude.
- ²¹ Hříšníky stihá neštěstí, ale spravedlivým odplatí Bůh dobrým.
- ²² Dobrý zanechává dědictví vnukům, ale zboží hříšného zachováno bývá spravedlivému.
- ²³ Hojnost jest pokrmů na roli chudých, někdo pak hyne skrze nerozšafnost.
- ²⁴ Kdo zdržuje metlu svou, nenávidí syna svého; ale kdož ho miluje, za času jej tresce.
- ²⁵ Spravedlivý jí až do nasycení duše své, břicho pak bezbožných nedostatek trpí.

KAPITOLA 14

Moudrá žena vzdělává dům svůj, bláznice pak rukama svýma boří jej.

- ² Kdo chodí v upřímnosti své, bojí se Hospodina, ale převrácený v cestách svých pohrdá jím.
- ³ V ústech blázna jest hůl pýchy, rtové pak moudrých ostříhají jich.
- ⁴ Když není volů, prázdné jsou jesle, ale hojná úroda jest v síle volů.
- ⁵ Svědek věrný neklamá, ale svědek falešný mluví lež.
- ⁶ Hledá posměvač moudrosti, a nenalézá, rozumnému pak umění snadné jest.
- ⁷ Odejdi od muže bláznivého, když neseznáš při něm rtů umění.
- ⁸ Moudrost opatrného jest, aby rozuměl cestě své, bláznovství pak bláznů ke lsti.
- ⁹ Blázen přikrývá hřích, ale mezi upřímnými dobrá vůle.
- ¹⁰ Srdce ví o hořkosti duše své, a k veselí jeho nepřimísí se cizí.
- ¹¹ Dům bezbožných vyhlazen bude, ale stánek upřímných zkvete.
- ¹² Cesta zdá se přímá člověku, a však dokonání její jest cesta k smrti.
- ¹³ Také i v smíchu bolí srdce, a cíl veselí jest zámutek.
- ¹⁴ Cestami svými nasytí se převrácený srdcem, ale muž dobrý štítí se jeho.

- 15 Hloupý věří každému slovu, ale opatrný šetří kroku svého.
- 16 Moudrý bojí se a odstupuje od zlého, ale blázen dotře a smělý jest.
- 17 Náhlý se dopouští bláznovství, a muž myšlení zlých v nenávisti bývá.
- 18 Dědičně vládnou hlupci bláznovstvím, ale opatrní bývají korunováni uměním.
- 19 Sklánějí se zlí před dobrými, a bezbožní u bran spravedlivého.
- 20 Také i příteli svému v nenávisti bývá chudý, ale milovníci bohatého mnozí jsou.
- 21 Pohrdá bližním svým hříšník, ale kdož se slitovává nad chudými, blahoslavený jest.
- 22 Zajisté žeť bloudí, kteříž ukládají zlé; ale milosrdenství a pravda těm, kteříž smýšlejí dobré.
- 23 Všeliké práce bývá zisk, ale slovo rtů jest jen k nouzi.
- 24 Koruna moudrých jest bohatství jejich, bláznovství pak bláznivých bláznovstvím.
- 25 Vysvobozuje duše svědek pravdomluvný, ale lstivý mluví lež.
- 26 V bázni Hospodinově jestiť doufání silné, kterýž synům svým útočištěm bude.
- 27 Bázeň Hospodinova jest pramen života, k vyhýbání se osídlům smrti.
- 28 Ve množství lidu jest sláva krále, ale v nedostatku lidu zahynutí vůdce.
- 29 Zpozdilý k hněvu hojně má rozumu, ale náhlý pronáší bláznovství.
- 30 Život těla jest srdce zdravé, ale hnis v kostech jest závist.
- 31 Kdo utiská chudého, útržku činí Učiniteli jeho; ale ctí jej, kdož se slitovává nad chudým.
- 32 zlost svou odstrčen bývá bezbožný, ale naději má i při smrti své spravedlivý.
- 33 V srdci rozumného odpočívá moudrost, co pak jest u vnitřnosti bláznů, nezatají se.
- 34 Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích jest ku pohanění národům.
- 35 Laskav bývá král na služebníka rozumného, ale hněviv na toho, kterýž hanbu činí.

KAPITOLA 15

- O**dpověď měkká odvracuje hněv, ale řeč zperná vzbuzuje prchlivost.
- 2 Jazyk moudrých ozdobuje umění, ale ústa bláznů vylévají bláznovství.
- 3 Na všelikém místě oči Hospodinovy spatřují zlé i dobré.
- 4 Zdravý jazyk jest strom života, převrácenost pak z něho ztroskotání od větru.
- 5 Blázen pohrdá cvičením otce svého, ale kdož ostříhá naučení, opatrnosti nabude.
- 6 V domě spravedlivého jest hojnost veliká, ale v úrodě bezbožného zmatek.
- 7 Rtové moudrých rozsívají umění, srdce pak bláznů ne tak.
- 8 Obět bezbožných ohavností jest Hospodinu, ale modlitba upřímých líbí se jemu.
- 9 Ohavností jest Hospodinu cesta bezbožného, toho pak, kdož následuje spravedlnosti, miluje.
- 10 Trestání přísné opouštějícímu cestu, a kdož nenávidí domlouvání, umře.
- 11 Peklo i zatracení jest před Hospodinem, čím více srdce synů lidských?
- 12 Nemiluje posměvač toho, kterýž ho tresce, aniž k moudrým přistoupí.
- 13 Srdce veselé obveseluje tvář, ale pro žalost srdce duch zkormoucen bývá.
- 14 Srdce rozumného hledá umění, ale ústa bláznů pasou se bláznovstvím.
- 15 Všickni dnové chudého zlí jsou, ale dobromyslného hody ustavičné.
- 16 Lepší jest maličko s bázní Hospodinovou než poklad veliký s nepokojem.
- 17 Lepší jest krmě z zelí, kdež jest láska, nežli z krmného vola, kdež jest nenávist.

- 18 Muž hněvivý vzbuzuje sváry, ale zpozdlý k hněvu upokojuje svadu.
- 19 Cesta lenivého jest jako plot z trní, ale stezka upřímých jest vydlážená.
- 20 Syn moudrý obveseluje otce, bláznivý pak člověk pohrdá matkou svou.
- 21 Bláznovství jest veselím bláznů, ale člověk rozumný upřímo kráčet směřuje.
- 22 Kdež není rady, zmařena bývají usilování, ale množství rádců ostojí.
- 23 Vesel bývá člověk z odpovědi úst svých; nebo slovo v čas příhodný ó jak jest dobré!
- 24 Cesta života vysoko jest rozumnému proto, aby se uchýlil od pekla dole.
- 25 Dům pyšných vyvrací Hospodin, meze pak vdovy upevňuje.
- 26 Ohavností jsou Hospodinu myšlení zlého, ale čistých řečí vzácné.
- 27 Kdož dychtí po lakomství, kormoutí dům svůj; ale kdož nenávidí darů, živ bude.
- 28 Srdce spravedlivého přemýšluje, co má mluvit, ale ústa bezbožných vylévají všelijakou zlost.
- 29 Vzdálen jest Hospodin od bezbožných, ale modlitbu spravedlivých vyslýchá.
- 30 To, což se zraku naskýtá, obveseluje srdce; pověst dobrá tukem naplňuje kosti.
- 31 Ucho, kteréž poslouchá trestání života, u prostřed moudrých bydliti bude.
- 32 Kdo se vyhýbá cvičení, zanedbává duše své; ale kdož přijímá domlouvání, má rozum.
- 33 Bázeň Hospodinova jest cvičení se moudrosti, a slávu předchází ponížení.

KAPITOLA 16

- P**ři člověku bývá spořádání myšlení, ale od Hospodina jest řeč jazyka.
- 2 Všecky cesty člověka čisté se jemu zdají, ale kterýž zpytuje duchy, Hospodin jest.
- 3 Uval na Hospodina činy své, a budou upevněna předsevzetí tvá.
- 4 Hospodin všecko učinil pro sebe samého, také i bezbožného ke dni zlému.
- 5 Ohavností jest Hospodinu každý pyšného srdce; by sobě na pomoc i jiné přivzal, neujde pomsty.
- 6 Milosrdenstvím a pravdou očištěna bývá nepravost, a v bázni Hospodinově uchází se zlého.
- 7 Když se líbí Hospodinu cesty člověka, také i nepřátely jeho spokojuje k němu.
- 8 Lepší jest maličko s spravedlností, než množství důchodů nespravedlivých.
- 9 Srdce člověka přemýšlí o cestě své, ale Hospodin spravuje kroky jeho.
- 10 Rozhodnutí jest ve rtech královských, v soudu neuchylují se ústa jeho.
- 11 Váha a závaží jsou úsudek Hospodinův, a všechna závaží v pytlíku jeho nařízení.
- 12 Ohavností jest králům činiti bezbožně; nebo spravedlností upevňován bývá trůn.
- 13 Rtové spravedliví líbezní jsou králům, a ty, kteříž upřímě mluví, milují.
- 14 Rozhněvání královo jistý posel smrti, ale muž moudrý ukrotí je.
- 15 V jasné tváři královské jest život, a přívětivost jeho jako oblak s deštěm jarním.
- 16 Mnohem lépe jest nabyti moudrosti než zlata nejčistšího, a nabyti rozumnosti lépe než stříbra.
- 17 Cesta upřímých jest odstoupiti od zlého; ostříhá duše své ten, kdož ostříhá cesty své.
- 18 Před setřením bývá pýcha, a před pádem pozdvižení ducha.
- 19 Lépe jest poníženého duchu býti s pokornými, než děliti kořist s pyšnými.
- 20 Ten, kdož pozoruje slova, nalézá dobré; a kdož doufá v Hospodina, blahoslavený jest.

- 21 Ten, kdož jest moudrého srdce, slove rozumný, a sladkost rtů přidává naučení.
- 22 Rozumnost těm, kdož ji mají, jest pramen života, ale umění bláznů jest bláznovství.
- 23 Srdce moudrého rozumně spravuje ústa svá, tak že rty svými přidává naučení.
- 24 Plást medu jsou řeči utěšené, sladkost duši, a lékařství kostem.
- 25 Cesta zdá se přímá člověku, ale dokonání její jistá cesta smrti.
- 26 Člověk pracovitý pracuje sobě, nebo ponoukají ho ústa jeho.
- 27 Muž nešlechtný vykopává zlé, v jehožto rtech jako oheň spalující.
- 28 Muž převrácený rozsívá sváry, a klevetník rozlučuje přátele.
- 29 Muž ukrutný přeluzuje bližního svého, a uvodí jej na cestu nedobrou.
- 30 Zamhuřuje oči své, smýšleje věci převrácené, a zmítaje pysky svými, vykonává zlé.
- 31 Koruna ozdobná jsou šediny na cestě spravedlnosti se nalézající.
- 32 Lepší jest zpozdlý k hněvu než silný rek, a kdož panuje nad myslí svou nežli ten, kterýž dobyl města.
- 33 Do klínu umítán bývá los, ale od Hospodina všecko řízení jeho.

KAPITOLA 17

- L**epší jest kus chleba suchého s pokojem, nežli dům plný nabitých hověd s svárem.
- 2 Služebník rozumný panovati bude nad synem, kterýž jest k hanbě, a mezi bratřími dělití bude dědictví.
- 3 Teglík stříbra a pec zlata zkušuje, ale srdcí Hospodin.
- 4 Zlý člověk pozoruje řeči nepravých, a lhář poslouchá jazyka převráceného.
- 5 Kdo se posmívá chudému, útržku činí Učiniteli jeho; a kdo se z bídy raduje, nebude bez pomsty.
- 6 Koruna starců jsou vnukové, a ozdoba synů otcové jejich.
- 7 Nesluší na blázna řeči znamenité, ovšem na kníže řeč lživá.
- 8 Jako kámen drahý, tak bývá vzácný dar před očima toho, kdož jej bere; k čemukoli směřuje, daří se jemu.
- 9 Kdo přikrývá přestoupení, hledá lásky; ale kdo obnovuje věc, rozlučuje přátele.
- 10 Více se chápá rozumného jedno domluvení, nežli by blázna stokrát ubil.
- 11 Zpurný toliko zlého hledá, pročez přísný posel na něj poslán bývá.
- 12 Lépe člověku potkati se s nedvědicí osiřalou, nežli s bláznem v bláznovství jeho.
- 13 Kdo odplacuje zlým za dobré, neodejdeť zlé z domu jeho.
- 14 Začátek svady jest, jako když kdo protrhuje vodu; protož prvé než by se zsilil svár, přestaň.
- 15 Kdož ospravedlňuje nepravého, i kdož odsuzuje spravedlivého, ohavností jsou Hospodinu oba jednostejně.
- 16 K čemu jest zboží v ruce blázna, když k nabytí moudrosti rozumu nemá?
- 17 Všelikeho času miluje, kdož jest přítelem, a bratr v ssoužení ukáže se.
- 18 Člověk bláznivý ruku dáváje, činí slib před přítelem svým.
- 19 Kdož miluje svadu, miluje hřích; a kdo vyvyšuje ústa svá, hledá potření.
- 20 Převrácené srdce nenalézá toho, což jest dobrého; a kdož má vrtký jazyk, upadá v těžkost.
- 21 Kdo zplodil blázna, k zámutku svému zplodil jej, aniž se bude radovati otec

nemoudrého.

- ²² Srdce veselé očerstvuje jako lékařství, ale duch zkormoucený vysušuje kosti.
- ²³ Bezbožný tajně bere dar, aby převrátil stezky soudu.
- ²⁴ Na obličejí rozumného vidí se moudrost, ale oči blázna těkají až na konec země.
- ²⁵ K žalosti jest otci svému syn blázen, a k hořkosti rodiče své.
- ²⁶ Jistě že pokutovati spravedlivého není dobré, tolikéž, aby knížata bítí měli pro upřímost.
- ²⁷ Zdržuje řeči své muž umělý; drahého ducha jest muž rozumný.
- ²⁸ Také i blázen, mlče, za moudrého jmín bývá, a zacpáváje rty své, za rozumného.

KAPITOLA 18

Svémyslný hledá toho, což se jemu líbí, a ve všelijakou věc plete se.

- ² Nezalibuje sobě blázen v rozumnosti, ale v tom, což zjevuje srdce jeho.
- ³ Když přijde bezbožný, přichází také pohrdání, a s lehkomyšlným útržka.
- ⁴ Slova úst muže vody hluboké, potok rozvodnilý pramen moudrosti.
- ⁵ Přijímati osobu bezbožného není dobré, abys převrátil spravedlivého v soudu.
- ⁶ Rtové blázna směřují k svadě, a ústa jeho bití se domluví.
- ⁷ Ústa blázna k setření jemu, a rtové jeho osídlem duši jeho.
- ⁸ Slova utrhače jsou jako ubitých, ale však sstupují do vnitřností života.
- ⁹ Také ten, kdož jest nedbalý v práci své, bratr jest mrhače.
- ¹⁰ Věže pevná jest jméno Hospodinovo; k němu se uteče spravedlivý, a bude povýšen.
- ¹¹ Zboží bohatého jest město pevné jeho, a jako zed vysoká v mysli jeho.
- ¹² Před setřením vyvyšuje se srdce člověka, ale před povýšením bývá ponížení.
- ¹³ Kdož odpovídá něco, prvé než vyslyší, počítá se to za bláznovství jemu a za lehkost.
- ¹⁴ Duch muže snáší nemoc svou, ducha pak zkormouceného kdo snese?
- ¹⁵ Srdce rozumného dosahuje umění, a ucho moudrých hledá umění.
- ¹⁶ Dar člověka uprostranňuje jemu, a před obličej mocných přivodí jej.
- ¹⁷ Spravedlivý zdá se ten, kdož jest první v své při, ale když přichází bližní jeho, tedy stihá jej.
- ¹⁸ Los pokojí svady, a mezi silnými rozeznává.
- ¹⁹ Bratr křivdou uražený tvrdší jest než město nedobyté, a svárové jsou jako závora u hradu.
- ²⁰ Ovocem úst jednoho každého nasyceno bývá břicho jeho, úrodou rtů svých nasycen bude.
- ²¹ Smrt i život jest v moci jazyka, a ten, kdož jej miluje, bude jísti ovoce jeho.
- ²² Kdo našel manželku, našel věc dobrou, a navázil lásky od Hospodina.
- ²³ Poníženě mluví chudý, ale bohatý odpovídá tvrdě.
- ²⁴ Ten, kdož má přátele, má se míti přátelsky, poněvadž přítel bývá vlastnější než bratr.

KAPITOLA 19

Lepší jest chudý, jenž chodí v upřímnosti své, nežli převrácený ve rtech svých, kterýž jest blázen.

- ² Jistě že bez umění duši není dobře, a kdož jest kvapných noh, hřeší.

- ³ Bláznovství člověka převrací cestu jeho, ačkoli proti Hospodinu zpouzí se srdce jeho.
- ⁴ Statek přidává přátel množství, ale chudý od přítele svého odloučen bývá.
- ⁵ Svědek falešný nebude bez pomsty, a kdož mluví lež, neuteče.
- ⁶ Mnozí pokoří se před knížetem, a každý jest přítel muži štědrému.
- ⁷ Všickni bratří chudého v nenávisti jej mají; čím více přátelé jeho vzdalují se od něho! Když volá za nimi, není jich.
- ⁸ Ten, kdož miluje duši svou, nabývá moudrosti, a ostříhá opatrnosti, aby našel dobré.
- ⁹ Svědek falešný nebude bez pomsty, a kdož mluví lež, zahyne.
- ¹⁰ Nesluší na blázna rozkoš, a ovšem, aby služebník nad knížaty panoval.
- ¹¹ Rozum člověka zdržuje hněv jeho, a čest jeho jest prominouti provinění.
- ¹² Prchlivost královská jako řvání mladého lva jest, a ochotnost jeho jako rosa na bylinu.
- ¹³ Trápení otci svému jest syn bláznivý, a ustavičné kapání žena svárlivá.
- ¹⁴ Dům a statek jest po rodičích, ale od Hospodina manželka rozumná.
- ¹⁵ Lenost přivodí tvrdý sen, a duše váhavá lačnosti bude.
- ¹⁶ Ten, kdož ostříhá přikázání, ostříhá duše své; ale kdož pohrdá cestami svými, zahyne.
- ¹⁷ Kdo uděluje chudému, půjčuje Hospodinu, a onť za dobrodiní jeho odplatí jemu.
- ¹⁸ Tresci syna svého, dokudž jest o něm naděje, a k zahynutí jeho neodpouštěj jemu duše tvá.
- ¹⁹ Veliký hněv ukazuj, odpouštěje trestání, proto že poněvadž odpouštíš, potom více trestati budeš.
- ²⁰ Poslouchej rady, a přijímej kázeň, abys vždy někdy moudrý byl.
- ²¹ Mnozí úmyslové jsou v srdci člověka, ale uložení Hospodinovo toť ostojí.
- ²² Žádaná věc člověku jest dobře činiti jiným, ale počestnější jest chudý než muž lživý.
- ²³ Bázeň Hospodinova k životu. Takový jsa nasycen, bydlí, aniž neštěstím navštíven bývá.
- ²⁴ Lenivý schovává ruku svou za řadra, ani k ústům svým jí nevztáhne.
- ²⁵ Ubí posměvače, ať se hlupec dovtipí; a potresci rozumného, ať porozumí umění.
- ²⁶ Syn, kterýž hanbu a lehkost činí, hubí otce, a zahání matku.
- ²⁷ Přestaň, synu můj, poslouchati učení, kteréž od řečí rozumných odvozuje.
- ²⁸ Svědek nešlechtný posmívá se soudu, a ústa bezbožných přikrývají nepravost.
- ²⁹ Nebo na posměvače hotoví jsou nálezové, a rány na hřbet bláznů.

KAPITOLA 20

Vino činí posměvače, a nápoj opojný nepokojného; pročež každý, kdož se kochá v něm, nebývá moudrý.

- ² Hrůza královská jako řvání mladého lva; kdož ho rozhněvá, hřeší proti životu svému.
- ³ Přestati od sváru jest to každému ku poctivosti, ale kdožkoli se do nich zapletá, blázen jest.
- ⁴ Lench neoře pro zimu, pročež žebrati bude ve žni, ale nadarmo.
- ⁵ Rada v srdci muže voda hluboká, muž však rozumný dosáhne jí.
- ⁶ Větší díl lidí honosí se účinností svou, ale v pravdě takového kdo nalezne?
- ⁷ Spravedlivý ustavičně chodí v upřímnosti své; blažení synové jeho po něm.
- ⁸ Král sedě na soudné stolici, rozhání očima svými všecko zlé.
- ⁹ Kdo může říci: Očistil jsem srdce své? Čist jsem od hříchu svého?

- 10 Závaží rozdílná a míra rozdílná, obé to ohavností jest Hospodinu.
- 11 Po skutcích svých poznáno bývá také i pachole, jest-li upřímé a pravé dílo jeho.
- 12 Ucho, kteréž slyší, a oko, kteréž vidí, obé to učinil Hospodin.
- 13 Nemiluj snu, abys nezchudl, otevři oči své, a nasytíš se chlebem.
- 14 Zlé, zlé, říká ten, kdož kupuje, a odejda, tedy se chlubí.
- 15 Zlato a množství perel, a nejdražší klínůt jsou rtové umělí.
- 16 Vezmi roucho toho, kterýž slíbil za cizího, a kdo za cizozemku, základ jeho.
- 17 Chutný jest někomu chléb falše, ale potom ústa jeho pískem naplněna bývají.
- 18 Myšlení radou upevňuj, a s opatrnou radou veď boj.
- 19 Kdo vynáší tajnost, chodí neupřímě, pročez k lahodícímu rty svými nepřiměřu se.
- 20 Kdo zlořečí otci svému neb matce své, zhasne svíce jeho v temných mrákotách.
- 21 Dědictví rychle z počátku nabytému naposledy nebývá dobrořečeno,
- 22 Neříkej: Odplatím se zlým; očekávej na Hospodina, a vysvobodí tě.
- 23 Ohavností jsou Hospodinu závaží rozdílná, a váhy falešné neoblubuje.
- 24 Od Hospodina jsou krokové muže, ale člověk jak vyrozumívá cestě jeho?
- 25 Osídlo jest člověku pohliti věc posvěcenou, a po slibu zase toho vyhledávati.
- 26 Král moudrý rozptyluje bezbožné, a uvodí na ně pomstu.
- 27 Duše člověka jest svíce Hospodinova, kteráž zpytuje všechny vnitřnosti srdečné.
- 28 Milosrdenství a pravda ostříhají krále, a milosrdenstvím podpírá se trůn jeho.
- 29 Ozdoba mládenců jest síla jejich, a okrasa starců šediny.
- 30 Modřiny ran jsou lékařství při zlém, a bití vnitřností života.

KAPITOLA 21

Jako potůčkové vod jest srdce královo v ruce Hospodinově; kamžkoli chce, nakloňuje ho.

- 2 Všelická cesta člověka přímá se zdá jemu, ale kterýž zpytuje srdce, Hospodin jest.
- 3 Vykonávati spravedlnost a soud více se líbí Hospodinu nežli obět.
- 4 Vysokost očí, širokost srdce, a orání bezbožných jest hříchem.
- 5 Myšlení bedlivého všelijak ku prospěchu přicházejí, ale každého toho, kdož kvapný jest, toliko k nouzi.
- 6 Pokladové jazykem lživým shromáždění jsou marnost pomíjející hledajících smrti.
- 7 Zhouba, kterouž činí bezbožníci, bydleti bude u nich; nebo se zpěčují činiti soud.
- 8 Muž, jehož cesta převrácená jest, cizí jest, čistého pak dílo přímé jest.
- 9 Lépe jest bydleti v koutě na střeše, nežli s ženou svárlivou v domě společném.
- 10 Duše bezbožného žádá zlého, ani přítel jeho jemu příjemný nebývá.
- 11 Posměvač když bývá trestán, hloupý bývá moudřejší; a když se uměle nakládá s moudrým, přijímá umění.
- 12 Vyučuje Bůh spravedlivého na domě bezbožného, kterýž vyvrací bezbožné pro zlost.
- 13 Kdo zacpává ucho své k volání chudého, i on sám volati bude, a nebude vyslyšán.
- 14 Dar skrytý ukrojuje prchlivost, a pocta v klíně hněv prudký.
- 15 Radostí jest spravedlivému činiti soud, ale hrůzou činitelům nepravosti.
- 16 Člověk bloudící z cesty rozumnosti v shromáždění mrtvých odpočívati bude.
- 17 Muž milující veselost nuzníkem bývá, a kdož miluje víno a masti, nezbohatne.

- 18 Výplatou za spravedlivého bude bezbožný, a za upřímé ošemetný.
19 Lépe jest bydleti v zemi pusté než s ženou svárlivou a zlostnou.
20 Poklad žádostivý a olej jest v příbytku moudrého, bláznivý pak člověk zžírá jej.
21 Kdo snažně následuje spravedlnosti a milosrdenství, nalézá život, spravedlnost i slávu.
22 Do města silných vchází moudrý, a boří pevnost doufání jeho.
23 Kdo ostříhá úst svých a jazyka svého, ostříhá od úzkosti duše své.
24 Hrdého a pyšného jméno jest posměvač, kterýž vše s neochotností a pýchou dělá.
25 Žádost lenivého zabijí jej, nebo nechťí ruce jeho dělati.
26 Každého dne žádostí hoří, spravedlivý pak dává a neskoupí se.
27 Obět bezbožných ohavností jest, ovšem pak jestliže by ji s nešlechetností obětovali.
28 Svědek lživý zahyne, ale muž, kterýž co slyší, stále mluvíti bude.
29 Muž bezbožný zatvrzuje tvář svou, upřímý pak měří cestu svou.
30 Není žádné moudrosti, ani opatrnosti, ani rady proti Hospodinu.
31 Kůň strojen bývá ke dni boje, ale Hospodinovo jest vysvobození.

KAPITOLA 22

- V**zácnější jest jméno dobré než bohatství veliké, a přízeň lepší než stříbro a zlato.
2 Bohatý a chudý potkávají se, učitel obou jest Hospodin.
3 Opatrný vida zlé, vyhne se, ale hloupí předce jdouce, těžkosti docházejí.
4 Pokory a bázně Hospodinovy odplata jest bohatství a sláva i život.
5 Trní a osídla jsou na cestě převráceného; kdož ostříhá duše své, vzdálí se od nich.
6 Vyučuj mladého podlé způsobu cesty jeho; nebo když se i zstará, neuchýlí se od ní.
7 Bohatý nad chudými panuje, a vypůjčující bývá služebníkem toho, jenž půjčuje.
8 Kdo rozsívá nepravost, žíti bude trápení; prut zajisté prchlivosti jeho přestane.
9 Oko dobrotivé, onoť požehnáno bude; nebo udílí z chleba svého chudému.
10 Vyvrz posměvače, a odejdet' svada, anobř přestane svár a lehkost.
11 Kdo miluje čistotu srdce, a v čích rtech jest příjemnost, takového král přítelem bývá.
12 Oči Hospodinovy ostříhají umění, ale snažnosti ošemetného převrací.
13 Říká lenoch: jest vně, naprostřed ulic byl bych zabit.
14 Jáma hluboká ústa postranních; ten, na kohož se hněvá Hospodin, vpadne tam.
15 Bláznovství přivázáno jest k srdci mladého, ale metla kázně vzdálí je od něho.
16 Kdo utiská nuzného, aby rozmnožil své, a dává bohatému, jistotně bude v nouzi.
17 Nakloň ucha svého, a slyš slova moudrých, a mysl svou přilož k učení mému.
18 Nebo to bude utěšenou věcí, jestliže je složíš v srdci svém, budou-li spolu nastrojena ve rtech tvých.
19 Aby bylo v Hospodinu doufání tvé, oznamujit' to dnes. I ty také ostříhej toho.
20 Zdaližť jsem nenapsal znamenitých věcí z strany rad a umění,
21 Aťbych v známost uvedl jistotu řečí pravých, tak abys vynášeti mohl slova pravdy těm, kteříž by k tobě poslali?
22 Nelup nuzného, proto že nuzný jest, aniž potírej chudého v bráně.
23 Nebo Hospodin povede při jejich, a vydře duši těm, kteříž vydírají jim.
24 Nebývej přítelem hněvivého, a s mužem prchlivým neobcuj,

- 25 Abys se nenaučil stezkám jeho, a nevložil osídla na duši svou.
- 26 Nebývej mezi rukojměmi, mezi slibujícími za dluhy.
- 27 Nemáš-li, čím bys zaplatil, proč má kdo bráti lůžte tvé pod tebou?
- 28 Nepřenášej mezníku starodávního, kterýž učinili otcové tvoji.
- 29 Vídáš-li, že muž snažný v díle svém před králi stává? Nestává před nepatrnými.

KAPITOLA 23

Když sedneš k jídlu se pánem, pilně šetř, co jest před tebou.

- 2 Jinak vrazil bys nůž do hrdla svého, byl-li bys lakotný.
- 3 Nežádej lahůdek jeho, nebo jsou pokrm oklamavatelny.
- 4 Neusiluj, abys zbohatl; od opatrnosti své přestaň.
- 5 K bohatství-liž bys obrátil oči své? Poněvadž v náhle mizí; nebo sobě zdělalo křídla podobná orličím, a zaletuje k nebi.
- 6 Nejez chleba člověka závistivého, a nežádej lahůdek jeho.
- 7 Nebo jak on sobě tebe váží v mysli své, tak ty pokrmu toho. Díť: Jez a pí, ale srdce jeho není s tebou.
- 8 Skyvu svou, kterouž jsi snědl, vyvrátíš, a zmaříš slova svá utěšená.
- 9 Před bláznem nemluv, nebo pohrdne opatrností řečí tvých.
- 10 Nepřenášej mezníku starodávního, a na pole sirotků nevcházej.
- 11 Silnýť jest zajisté ochránce jejich; onť povede při jejich proti tobě.
- 12 Zaveď k učení mysl svou, a uši své k řečem umění.
- 13 Neodjímej od mladého kázně; nebo umrskáš-li jej metlou, neumřet'.
- 14 Ty metlou jej mrskávej, a tak duši jeho z pekla vytrhneš.
- 15 Synu můj, bude-li moudré srdce tvé, veseliti se bude srdce mé všelijak ve mně;
- 16 A plésati budou ledví má, když mluvíti budou rtové tvoji pravé věci.
- 17 Necht' nezávidí srdce tvé hříšníku, ale raději chod' v bázni Hospodinově celý den.
- 18 Nebo poněvadž jest odplata, naděje tvá nebude podřáta.
- 19 Slyš ty, synu můj, a buď moudrý, a naprav na cestu srdce své.
- 20 Nebývej mezi pijány vína, ani mezi žráči masa.
- 21 Nebo opilec a žráč zchudne, a ospálnivost v hadry obléčí.
- 22 Poslouchej otce svého, kterýž tě zplodil, aniž pohrdej matkou svou, když se zstará.
- 23 Pravdy nabuď, a neprodávej jí, též moudrosti, umění a rozumnosti.
- 24 Náramně bývá potěšen otec spravedlivého, a ten, kdož zplodil moudrého, veselí se z něho.
- 25 Nechat' se tedy veselí otec tvůj a matka tvá, a ať pléše rodička tvá.
- 26 Dej mi, synu můj, srdce své, a oči tvé cest mých ať ostříhají.
- 27 Nebo nevěstka jest jáma hluboká, a studnice těsná žena cizí.
- 28 Onať také jako loupežník úklady činí, a zoufalce na světě rozmnožuje.
- 29 Komu běda? komu ouvech? komu svady? komu křik? komu rány darmo? komu červenost očí?
- 30 Těm, kteříž se zdržují na víně; těm, kteříž chodí, aby vyhledali strojené víno.
- 31 Nehleď na víno rdící se, že vydává v koflíku záři svou, a přímo vyskakuje.

- ³² Naposledy jako had uštípne, a jako štír uštkne.
- ³³ Oči tvé hleděti budou na cizí, a srdce tvé mluvíti bude převrácené věci,
- ³⁴ A budeš jako ten, kterýž spí u prostřed moře, a jako ten, kterýž spí na vrchu sloupu bárky.
- ³⁵ Díš: Zbili mne, a nestonal jsem, tloukli mne, a nečil jsem; když procítím, dám se zase v to.

KAPITOLA 24

Nenásleduj lidí zlých, aniž žádej bývati s nimi.

- ² Nebo o zhoubě přemýšlí srdce jejich, a rtové jejich o trápení mluví.
- ³ Moudrostí vzdělán bývá dům, a rozumností upevněn.
- ⁴ Skrze umění zajisté pokojové naplnění bývají všelijakým zbožím drahým a utěšeným.
- ⁵ Muž moudrý jest silný, a muž umělý přidává síly.
- ⁶ Nebo skrze rady opatrné svedeš bitvu, a vysvobození skrze množství rádců.
- ⁷ Vysoké jsou bláznu moudrosti; v bráně neotevře úst svých.
- ⁸ Kdo myslí zle činiti, toho nešlechetným nazovou.
- ⁹ Zlé myšlení blázna jest hřích, a ohavnost lidská posměvač.
- ¹⁰ Budeš-li se lenovati ve dni ssoužení, špatná bude síla tvá.
- ¹¹ Vytrhuj jaté k smrti; nebo od těch, ješto se chýlí k zabití, což bys se zdržel?
- ¹² Díš-li: Aj, nevěděli jsme o tom: zdaliž ten, jenž zpytuje srdce, nerozumí, a ten, kterýž jest strážce duše tvé, nezná, a neodplatí každému podle skutků jeho?
- ¹³ Synu můj, jez med, nebo dobrý jest, a plást sladký dásním tvým.
- ¹⁴ Tak umění moudrosti duši tvé. Jestliže ji najdeš, onať bude mzda, a naděje tvá nebude vyťata.
- ¹⁵ Nečiniž úkladů, ó bezbožníče, příbytku spravedlivého, a nekaz odpočinutí jeho.
- ¹⁶ Nebo ač sedmkrát padá spravedlivý, však zase povstává, bezbožníci pak padají ve zlém.
- ¹⁷ Když by padl nepřítel tvůj, neraduj se, a když by klesl, nechať nepléše srdce tvé,
- ¹⁸ Aby snad nepopatřil Hospodin, a nelíbilo by se to jemu, a odvrátil by od něho hněv svůj.
- ¹⁹ Nehněvej se příčinou zlostníků, aniž následuj bezbožných.
- ²⁰ Nebo zlý nebude míti odplaty; svíce bezbožných zhasne.
- ²¹ Boj se Hospodina, synu můj, i krále, a k neustavičným se nepřiměšuj.
- ²² Nebo v náhle nastane bída jejich, a pomstu obou těch kdo zná?
- ²³ Také i toto moudrým náleží: Přijímati osobu v soudu není dobré.
- ²⁴ Toho, kdož říká bezbožnému: Spravedlivý jsi, klnouti budou lidé, a v ošklivost jej vezmou národové.
- ²⁵ Ale kteříž kárají, budou potěšeni, a přijde na ně požehnání dobrého.
- ²⁶ Bude líbati rty toho, kdož mluví slova pravá.
- ²⁷ Nastroj vně dílo své, a sprav je sobě na poli; potom také vystavíš dům svůj.
- ²⁸ Nebývej svědkem všetečným proti bližnímu svému, aniž lahodně namlouvej rty svými.
- ²⁹ Neříkej: Jakž mi učinil, tak mu učiním; odplatím muži tomu podle skutku jeho.
- ³⁰ Přes pole muže lenivého šel jsem, a přes vinici člověka nemoudrého,
- ³¹ A aj, porostlo všudy trnům, přikryly všecko kopřivy, a ohrada kamenná její byla zbořená.

- ³² A vida to, posoudil jsem toho; vida, vzal jsem to k výstraže.
³³ Maličko pospíš, maličko zdřímeš, maličko složíš ruce, abys poležel,
³⁴ V tom přijde jako pocestný chudoba tvá, a nouze tvá jako muž zbrojný.

KAPITOLA 25

Jaké i tato jsou přísloví Šalomounova, kteráž shromáždili muži Ezechiáše, krále Judského:

- ² Sláva Boží jest skrývati věc, ale sláva králů zpytovati věc.
³ Vysokosti nebes, a hlubokosti země, a srdce králů není žádného vystižení.
⁴ Jako když bys odjal trůsku od stříbra, ukáže se slevači nádoba čistá:
⁵ Tak když odejmeš bezbožného od obličej králova, tedy utvrzen bude v spravedlnosti trůn jeho.
⁶ Nestavěj se za znamenitého před králem, a na místě velikých nestůj.
⁷ Nebo lépe jest, aťby řečeno bylo: Vstup sem, nežli abys snížen byl před knížetem; což vídávají oči tvé.
⁸ Nevcházej v svár kvapně, tak abys naposledy něčeho se nedopustil, kdyby tě zahanbil bližní tvůj.
⁹ Srovnej při svou s bližním svým, a tajné věci jiného nevyjevuj,
¹⁰ Aťby lehkosti neučinil ten, kdož by to slyšel, až by i zlá pověst tvá nemohla jíti nazpět.
¹¹ Jablka zlatá s řezbami stříbrnými jest slovo propověděné případně.
¹² Náušnice zlatá a ozdoba z ryzího zlata jest trestatel moudrý u toho, jenž poslouchá.
¹³ Jako studenost sněžná v čas žně, tak jest posel věrný těm, kteříž jej posílají; nebo duši pánů svých očerstvuje.
¹⁴ Jako oblakové a vítr bez deště, tak člověk, kterýž se chlubí darem lživým.
¹⁵ Snášelivostí nakloněn bývá vývoda, a jazyk měkký láme kosti.
¹⁶ Nalezneš-li med, jez, pokudž by dosti bylo tobě, abys snad nasycen jsa jím, nevyvrátil ho.
¹⁷ Zdržuj nohu svou od domu bližního svého, aby syt jsa tebe, neměl tě v nenávisti.
¹⁸ Kladio a meč a střela ostrá jest každý, kdož mluví falešné svědectví proti bližnímu svému.
¹⁹ Zub vylomený a noha vytknutá jest doufání v převráceném v den úzkosti.
²⁰ Jako ten, kdož svlácí oděv v čas zimy, a ocet lije k sanitru, tak kdož zpívá písničky srdci smutnému.
²¹ Jestliže by lačněl ten, jenž tě nenávidí, nakrm jej chlebem, a žíznil-li by, napoj jej vodou.
²² Nebo uhlí řeřavé shromáždíš na hlavu jeho, a Hospodin odplatí tobě.
²³ Vítr půlnoční zplozuje déšť, a tvář hněvivá jazyk tajně utrhačí.
²⁴ Lépe jest bydliti v koutě na střeše, nežli s ženou svárlivou v domě společném.
²⁵ Voda studená duši ustalé jest novina dobrá z země daleké.
²⁶ Studnice nohami zakalená a pramen zkažený jest spravedlivý z místa svého před bezbožným vystrčený.
²⁷ Jísti mnoho medu není dobře; tak zpytování slávy jejich není slavné.
²⁸ Město rozbořené beze zdi jest muž, kterýž nemá moci nad duchem svým.

KAPITOLA 26

Jako sníh v létě, a jako déšť ve žni, tak nepřipadá na blázna čest.

- ² Jako vrabec přenáší se, a vlaštovice létá, tak zlořečení bez příčiny nedojde.
- ³ Bič na koně, uzda na osla, a kyj na hřbet blázna.
- ⁴ Neodpovídej bláznů podlé bláznovství jeho, abys i ty jemu nebyl podobný.
- ⁵ Odpověz bláznů podlé bláznovství jeho, aby sám u sebe nebyl moudrý.
- ⁶ Jako by nohy osekal, bezpráví se dopouští ten, kdož svěřuje poselství bláznů.
- ⁷ Jakož nejednostejní jsou hnátové kulhavého, tak řeč v ústech bláznů.
- ⁸ Jako vložití kámen do praku, tak jest, když kdo ctí blázna.
- ⁹ Trn, kterýž se dostává do rukou opilého, jest přísloví v ústech bláznů.
- ¹⁰ Veliký pán stvořil všecko, a dává odplatu bláznů, i odměnu přestupníkům.
- ¹¹ Jakož pes navracuje se k vývratku svému, tak blázen opětuje bláznovství své.
- ¹² Spatřil-li bys člověka, an jest moudrý sám u sebe, naděje o bláznů lepší jest než o takovém.
- ¹³ Říká lenoch: lýtý jest na cestě, lev jest v ulici.
- ¹⁴ Dvěře se obracejí na stežejích svých, a lenoch na lůži svém.
- ¹⁵ Schovává lenivý ruku svou za řadra; těžko mu vztáhnouti ji k ústům svým.
- ¹⁶ Moudřejší jest lenivý u sebe sám, nežli sedm odpovídajících s soudem.
- ¹⁷ Psa za uši lapá, kdož odcházeje, hněvá se ne v své při.
- ¹⁸ Jako nesmyslný vypouští jiskry a šípy smrtelné,
- ¹⁹ Tak jest každý, kdož oklamává bližního, a říká: Zdaž jsem nežertoval?
- ²⁰ Když není drev, hasne oheň; tak když nebude klevetníka, utichne svár.
- ²¹ Uhel mrtvý k roznícení, a drva k ohni, tak člověk svárlivý k roznícení svady.
- ²² Slova utrhače jako ubitých, ale však sstupují do vnitřností života.
- ²³ Stříbrná trůska roztažená po střepě jsou rtové protivní a srdce zlé.
- ²⁴ Rty svými za jiného se staví ten, jenž nenávidí, ale u vnitřnosti své skládá lest.
- ²⁵ Když se ochotný ukáže řečí svou, nevěř mu; nebo sedmera ohavnost jest v srdci jeho.
- ²⁶ Přikrývána bývá nenávist chytře, ale zlost její zjevena bývá v shromáždění.
- ²⁷ Kdo jámu kopá, do ní upadá, a kdo valí kámen, na něj se obrací.
- ²⁸ Člověk jazyka ošemetného v nenávisti má ponížené, a ústy úlisnými způsobuje pád.

KAPITOLA 27

Nechlub se dnem zítřejším, nebo nevíš, co ten den přinese.

- ² Nechat tě chválí jiní, a ne ústa tvá, cizí, a ne rtové tvoji.
- ³ Tíž má kamen, a váhu písek, ale hněv blázna těžší jest nad to obé.
- ⁴ Ukrutnatě věc hněv a prudká prchlivost, ale kdo ostojí před závistí?
- ⁵ Lepší jest domlouvání zjevné, než milování tajné.
- ⁶ Bezpečnější rány od přítele, než lahodná líbání nenávidícího.
- ⁷ Duše sytá pohrdá i medem, ale duši lačné každá hořkost sladká.
- ⁸ Jako pták zaletuje od hnízda svého, tak muž odchází od místa svého.
- ⁹ Mast a kadění obveseluje srdce; tak sladkost přítele víc než rada vlastní.

- ¹⁰ Přítele svého a přítele otce svého neopouštěj, a do domu bratra svého nechoď v čas bídy své; lepší jest soused blízký, než bratr daleký.
- ¹¹ Buď moudrý, synu můj, a obvesel srdce mé, ať mám co odpovědět tomu, kdož mi utrhá.
- ¹² Opatrný vida zlé, vyhne se, ale hloupí předce jdouce, těžkosti docházejí.
- ¹³ Vezmi roucho toho, kterýž slíbil za cizího, a od toho, kdo za cizozemku slíbil, základ jeho.
- ¹⁴ Tomu, kdož dobrořečí příteli svému hlasem velikým, ráno vstává, za zlořečení počteno bude.
- ¹⁵ Kapání ustavičné v čas přívalu, a žena svárlivá rovní jsou sobě;
- ¹⁶ Kdož ji schovává, schovává vítr, a jako masť v pravici voněti bude.
- ¹⁷ Železo železem se ostří; tak muž zostruje tvář přítele svého.
- ¹⁸ Kdo ostříhá fíku, jídá ovoce jeho; tak kdo ostříhá pána svého, poctěn bude.
- ¹⁹ Jakož u vodě tvář proti tváři se ukazuje, tak srdce člověka člověku.
- ²⁰ Propast a zahynutí nebývají nasyceni, tak oči člověka nasytiti se nemohou.
- ²¹ Teglík stříbra a pec zlata zkušuje, tak člověka pověst chvály jeho.
- ²² Bys blázna i v stupě mezi krupami píchem zopíchal, neodejde od něho bláznovství jeho.
- ²³ Pilně přihlídej k dobytku svému, pečuj o stáda svá.
- ²⁴ Nebo ne na věky trvá bohatství, ani koruna do pronárodu.
- ²⁵ Když zroste tráva, a ukazuje se bylina, tehdaž ať se shromažďuje seno s hor.
- ²⁶ Beránkové budou k oděvu tvému, a záplata pole kozelci.
- ²⁷ Nadto dostatek mléka kozího ku pokrmu tvému, ku pokrmu domu tvého, a živnosti děvek tvých.

KAPITOLA 28

Utíkají bezbožníci, ač jich žádný nehoní, ale spravedliví jako mladý lev smělí jsou.

- ² přestoupení země mnoho knížat jejích, ale pro člověka rozumného a umělého trvánlivé bývá panování.
- ³ Muž chudý, kterýž utiská nuzné, podoběn jest přívalu zachvacujícímu, za čímž nebývá chleba.
- ⁴ Kteří opouštějí zákon, chválí bezbožného, ale kteříž ostříhají zákona, velmi jsou jim na odpor.
- ⁵ Lidé zlí nesrozumívají soudu, ti pak, kteříž hledají Hospodina, rozumějí všemu.
- ⁶ Lepší jest chudý, kterýž chodí v upřímnosti své, než převrácený na kterékoli cestě, ačkoli jest bohatý.
- ⁷ Kdo ostříhá zákona, jest syn rozumný; kdož pak s žráci tovaryší, hanbu činí otci svému.
- ⁸ Kdo rozmnožuje statek svůj lichvou a úrokem, shromažďuje tomu, kdož by jej z milosti chudým rozdělával.
- ⁹ Kdo odvrací ucho své, aby neslyšel zákona, i modlitba jeho jest ohavností.
- ¹⁰ Kdo zavodí upřímné na cestu zlou, do jámy své sám vpadne, ale upřímní dědičně obdrží dobré.
- ¹¹ Moudrý jest u sebe sám muž bohatý, ale chudý rozumný vystihá jej.
- ¹² Když plésají spravedliví, velmi to pěkně sluší; ale když povstávají bezbožníci, vyhledáván bývá člověk.

- 13** Kdo přikrývá přestoupení svá, nepovede se jemu šťastně; ale kdož je vyznává a opouští, milosrdenství důjde.
- 14** Blahoslavený člověk, kterýž se strachuje vždycky; ale kdož zatvrzuje srdce své, upadne ve zlé.
- 15** řvoucí a nedvěd hladovitý jest panovník bezbožný nad lidem nuzným.
- 16** Kníže bez rozumu bývá veliký dráč, ale kdož v nenávisti má mrzký zisk, prodlí dnů.
- 17** Člověka, kterýž násilí činí krvi lidské, ani nad jamou, když utíká, žádný ho nezadrží.
- 18** Kdo chodí upřímě, zachován bude, převrácený pak na kterékoli cestě padne pojednou.
- 19** Kdo dělá zemi svou, nasycen bývá chlebem; ale kdož následuje zahalečů, nasycen bývá chudobou.
- 20** Muž věrný přispoří požehnání, ale kdož chvátá zbohatnouti, nebývá bez viny.
- 21** Přijímati osobu není dobré; nebo mnohý pro kus chleba neprávě činí.
- 22** Člověk závistivý chvátá k statku, nic nevěda, že nouze na něj přijde.
- 23** Kdo domlouvá člověku, potom spíše milost nalézá nežli ten, kterýž lahodí jazykem.
- 24** Kdo loupí otce svého a matku svou, a říká, že to není žádný hřích, tovaryš jest vražedlník.
- 25** Vysokomyslný vzbuzuje svár, ale kdo doufá v Hospodina, hojnost míti bude.
- 26** Kdo doufá v srdce své, blázen jest; ale kdož chodí moudře, pomůže sobě.
- 27** Kdo dává chudému, nebude míti žádného nedostatku; kdož pak zakrývá oči své, bude míti množství zlořečení.
- 28** Když povstávají bezbožní, skrývá se člověk; ale když hynou, rozmnožují se spravedliví.

KAPITOLA 29

Člověk, kterýž často kárán bývá, zatvrzuje šíji, rychle potřín bude, tak že neprospěje žádné lékařství.

- 2** Když se množí spravedliví, veselí se lid; ale když panuje bezbožník, vzdychá lid.
- 3** Muž, kterýž miluje moudrost, obveseluje otce svého; ale kdož se přitovaryšuje k nevěstkám, mrhá statek.
- 4** Král soudem upevňuje zemi, muž pak, kterýž bere dary, boří ji.
- 5** Člověk, kterýž pochlebují přáteli svému, rozprostírá síť před nohama jeho.
- 6** Výstupek bezbožného jest jemu osídlem, spravedlivý pak prozpěvuje a veselí se.
- 7** Spravedlivý vyrozumívá při nuzných, ale bezbožník nemá s to rozumnosti ani umění.
- 8** Muži posměvači zavozují město, ale moudří odvracují hněv.
- 9** Muž moudrý, kterýž se nesnadní s mužem bláznivým, buď že se pohne, buď že se směje, nemá pokoje.
- 10** Vražedníci v nenávisti mají upřímého, ale upřími pečují o duši jeho.
- 11** Všecken duch svůj vypouští blázen, ale moudrý na potom zdržuje jej.
- 12** Pána toho, kterýž rád poslouchá slov lživých, všickni služebníci jsou bezbožní.
- 13** Chudý a dráč potkávají se, obou dvou však oči osvěcuje Hospodin.
- 14** Krále toho, kterýž soudí právě nuzné, trůn na věky bývá utvrzen.
- 15** Metla a kárání dává moudrost, ale dítě sobě volné k hanbě přivodí matku svou.
- 16** Když se rozmnožují bezbožní, rozmnožuje se převrácenost, a však spravedliví spatřují pád jejich.

- 17 Tresci syna svého, a přinest' odpočinutí, a způsobí rozkoš duši tvé.
- 18 Když nebývá vidění, rozptýlen bývá lid; kdož pak ostříhá zákona, blahoslavený jest.
- 19 Slovy nebývá napraven služebník; nebo rozuměje, však neodpoví.
- 20 Spatřil-li bys člověka, an jest kvapný v věcech svých, lepší jest naděje o bláznu, než o takovém.
- 21 Kdo rozkošně chová z dětinství služebníka svého, naposledy bude syn.
- 22 Člověk hněvivý vzbuzuje svár, a prchlivý mnoho hřeší.
- 23 Pýcha člověka snižuje jej, ale chudý duchem dosahuje slávy.
- 24 Kdo má spolek s zlodějem, v nenávisti má duši svou; zlořečení slyší, však neoznámí.
- 25 Strašlivý člověk klade sobě osídlo, ale kdo doufá v Hospodina, bývá povýšen.
- 26 Mnozí hledají tváří pánů, ještě od Hospodina jest soud jednoho každého.
- 27 Ohavností spravedlivým jest muž nepravý, ohavností pak bezbožnému, kdož upřímě kráčí.

KAPITOLA 30

Slova Agura, syna Jáke. Sepsání řečí muže toho k Itielovi, k Itielovi a Uchalovi.

- 2 Jistě žeť jsem hloupější nad jiné, tak že rozumnosti člověka obecného nemám,
- 3 Aniž jsem se naučil moudrosti, a umění svatých neumím.
- 4 Kdo vstoupil v nebe, i sstoupil? Kdo sebral vítr do hrstí svých? Kdo shrnul vody v roucho své? Kdo upevnil všechny končiny země? Které jméno jeho, a jaké jméno syna jeho, víš-li?
- 5 Všeliká výmluvnost Boží přečištěná jest; onť jest štít doufajících v něho.
- 6 Nepřidávej k slovům jeho, aby tě nekáral, a byl bys ve lži postižen.
- 7 Dvou věcí žádám od tebe, neoslýchejž mne, prvé než umru:
- 8 Marnost a slovo lživé vzdal ode mne, chudoby neb bohatství nedávej mi, živ mne pokrmem vedlé potřeby mé,
- 9 Abych snad nasycen jsa, tě nezapřel, a neřekl: Kdo jest Hospodin? a abych zchudna, nekradl, a nebral naprázdno jména Hospodina Boha svého.
- 10 Nesoč na služebníka před pánem jeho, aťby nezlořečil, a ty abys nehřešil.
- 11 Jest pokolení, kteréž otci svému zlořečí, a matce své nedobrořečí.
- 12 Jest pokolení čisté samo u sebe, ačkoli od nečistot svých není obmyto.
- 13 Jest pokolení, jehož vysoké jsou oči, a víčka jeho jsou vyzdvižená.
- 14 Jest pokolení, jehož zubové jsou mečové, a třenovní zubové jeho nožové, k zžírání chudých na zemi a nuzných na světě.
- 15 Pijavice má dvě dcery říkající: Dej, dej. Tři věci nebývají nasyceny, anobřž čtyry, kteréž nikdy neřeknou: Dosti:
- 16 Peklo a život neplodné, země též nebývá nasycena vodou, a oheň neříká: Dosti.
- 17 Oko, kteréž se posmívá otci, a pohrdá poslušenstvím matky, vyklubí krkavci potoční, aneb snědí je orličata.
- 18 Tři tyto věci skryty jsou přede mnou, nýbrž čtyry, kterýchž neznám:
- 19 Cesty orlice v povětří, cesty hada na skále, cesty lodí u prostřed moře, a cesty muže při panně.
- 20 Takováž jest cesta ženy cizoložné: Jí, a utře ústa svá, a dí: Nepáchala jsem nepravosti.
- 21 Pode třmi věcmi pohybuje se země, anobřž pod čtyřmi, jichž nemůž snésti:

- 22 Pod služebníkem, když kraluje, a bláznem, když se nasytí chleba;
23 Pod omrzalou, když se vdá, a děvkou, když dědičkou bývá paní své.
24 Čtyry tyto věci jsou malé na zemi, a však jsou moudřejší nad mudrce:
25 Mravenci, lid nesilný, kteříž však připravují v létě pokrm svůj;
26 Králíkové, lid nesilný, kteříž však stavějí v skále dům svůj;
27 Krále nemají kobyly, a však vycházejí po houfích všecky;
28 Pavouk rukama dělá, a bývá na palácích královských.
29 Tři tyto věci udatně vykračují, anobř čtyry, kteréž zmužile chodí:
30 nejsilnější mezi zvířaty, kterýž neustupuje před žádným;
31 Přepásaný na bedrách kůň neb kozel, a král, proti němuž žádný nepovstává.
32 Jestliže jsi bláznil, vynášeje se, a myslil-lis zle, ruku na ústa polož.
33 Kdo tluče smetanu, stlouká máslo, a stiskání nosu vyvodí krev, tak popouzení k hněvu vyvodí svár.

KAPITOLA 31

Slova proroctví Lemuele krále, kterýmž vyučovala jej matka jeho.

- 2 Co dím, synu můj, co, synu života mého? Co, řku, dím, synu slibů mých?
3 Nedávej ženám síly své, ani cest svých těm, kteréž k zahynutí přivodí krále.
4 Ne králům, ó Lemueli, ne králům náleží pítí víno, a ne pánům žádost nápoje opojného,
5 Aby pije, nezapomněl na ustanovení, a nezměnil pře všech lidí ssouzených.
6 Dejte nápoj opojný hynoucím, a víno těm, kteříž jsou truchlivého ducha,
7 Ať se napije, a zapomene na chudobu svou, a na trápení své nezpomíná více.
8 Otevři ústa svá za němého, v při všech oddaných k smrti,
9 Otevři, řku, ústa svá, sud' spravedlivě, a veď při chudého a nuzného.
10 Ženu statečnou kdo nalezne? Nebo daleko nad perly cena její.
11 Dověřuje se jí srdce muže jejího; nebo tu kořistí nebude nedostatku.
12 Dobře činí jemu a ne zle, po všecky dny života svého.
13 Hledá pilně vlny a lnu, a dělá šťastně rukama svýma.
14 Jest podobná lodi kupecké, zdaleka přiváží pokrm svůj.
15 Kterážto velmi ráno vstávajíc, dává pokrm čeledi své, a podíl náležitý děvkám svým.
16 Rozsuzuje pole, a ujímá je; z výdělku rukou svých štěpuje i vinici.
17 Přepasuje silou bedra svá, a zsiluje ramena svá.
18 Zakouší, jak jest užitečné zaměstnání její; ani v noci nehasne svíce její.
19 Rukama svýma sahá k kuželi, a prsty svými drží vřeteno.
20 Ruku svou otvírá chudému, a ruce své vztahuje k nuznému.
21 Nebojí se za čeled svou v čas sněhu; nebo všecka čeled její oblačí se v roucho dvojnásobní.
22 Koberce dělá sobě z kmentu, a z zlatohlavu jest oděv její.
23 Patrný jest v branách manžel její, když sedá s staršími země.
24 Plátno drahé dělá, a prodává; též i pasy prodává kupci.
25 Síla a krása oděv její, nestará se o časy potomní.
26 Ústa svá otvírá k moudrosti, a naučení dobrotivosti v jazyku jejím.

- ²⁷ Spatřuje obcování čeledi své, a chleba zahálky její.
- ²⁸ Povstanouce synové její, blahoslaví ji; manžel její také chválí ji,
- ²⁹ Říkaje: Mnohé ženy statečně sobě počínaly, ty pak převyšuješ je všechny.
- ³⁰ Oklamavatelná jest příjemnost a marná krása; žena, kteráž se bojí Hospodina, tať chválena bude.
- ³¹ Dejtež takové z ovoce rukou jejích, a nechať ji chválí v branách skutkové její.

For other languages please go to **www.wordproject.org**